

Sygn. akt II CNP 77/18

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 kwietnia 2019 r.,
skargi A. P.
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 14 września 2016 r., sygn. akt II Ca [...], wydanego
w sprawie z powództwa A. P.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń [...] Spółce Akcyjnej w W.
o zapłatę,

- 1. odrzuca skargę,**
- 2. oddala wniosek pozwanej o zasądzenie od powódki kosztów postępowania wywołanego wniesieniem skargi.**

UZASADNIENIE

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest nadzwyczajnym środkiem prawnym, pozwalającym na zakwestionowanie orzeczeń, których wydanie stało się źródłem szkody, a które równocześnie pozostają w oczywisty i rażący sposób sprzeczne z prawem. Podstawę uwzględnienia skargi stanowić może wadliwość orzeczenia o zasadniczym i ewidentnym charakterze, nie zaś każdy, nawet marginalny czy wątpliwy, wypadek jego sprzeczności z prawem (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 października 2014 r., V CNP 15/14, nie publ. oraz z dnia 16 czerwca 2015 r., IV CNP 72/14, nie publ.). Równocześnie, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku posiada ściśle określony cel – służąc uzyskaniu prejudykatu w rozumieniu art. 417¹ § 2 k.c., niezbędnego do dochodzenia odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa w odrębnym postępowaniu.

Od wyroku Sądu Okręgowego w S. z 14 września 2016 r. powódka w dniu 12 września 2018 r. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wskazując, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Zaznaczyła, że ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia skarga kasacyjna nie jest dopuszczalna, a w sprawie nie zachodzą podstawy do wznowienia postępowania.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia - pomijając inne ograniczenia – jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Wymaganie to wynika z przyjętego przez prawodawcę założenia, że odpowiedzialność majątkowa Skarbu Państwa przewidziana w art. 77 Konstytucji i art. 417¹ § 2 k.c. może wchodzić w grę tylko wtedy, gdy strona poszkodowana uczyniła wszystko co możliwe, aby nie dopuścić do powstania szkody. Obowiązkiem strony jest zatem wykorzystanie wszystkich istniejących w systemie środków prawnych i dopiero ich bezskuteczność lub brak może - w wypadku wystąpienia szkody - uzasadniać odpowiedzialność państwa. W związku z tym konieczne jest wykazanie w skardze, że wzruszenie

zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.).

Przed wniesieniem skargi, a więc przed dniem 12 września 2018 r., do polskiego systemu prawnego wprowadzono kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia, tj. skargę nadzwyczajną, której celem jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji albo w sposób rażąco naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 89 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz.U. z 2018 r., poz. 5 ze zm. - dalej „ustawa o SN”). Zważywszy, że uwzględnienie skargi nadzwyczajnej – zgodnie z art. 91 § 1 ustawy o SN – prowadzi do uchylecia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo do uchylecia zaskarżonego orzeczenia i orzeczenia na nowo co do istoty sprawy, a więc do eliminacji przyczyny „szkody judykacyjnej”, jest oczywiste, iż spełniając wymagania określone w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. wnoszący skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia musi wykazać, że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie jest możliwe także w wyniku wniesienia skargi nadzwyczajnej.

Mając ponadto na względzie, że przyczyny uwzględnienia skargi nadzwyczajnej są zbieżne z przyczynami uwzględnienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 89 § 1 pkt 1 i 2 ustawy o SN), a także biorąc pod uwagę unormowanie zawarte w art. 89 § 4 ustawy o SN, należy przyjąć, iż poczynawszy od dnia 3 kwietnia 2018 r. strona wnosząca skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wypełniając obowiązek przewidziany w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., musi wykazać, że złożyła do uprawnionego organu (art. 89 § 2 ustawy o SN) wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został on uwzględniony. Niewykazanie tej okoliczności powoduje odrzucenie skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. (por. np. postanowienie Sądu najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, OSNC 2018, nr 12, poz. 121).

Z opisanych wyżej przyczyn Sąd Najwyższy odrzucił skargę na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Zawarty w odpowiedzi na skargę wniosek pozwanej o zasądzenie od powódki kosztów postępowania wywołanego wniesieniem skargi Sąd Najwyższy oddalił, gdyż pozwana nie zauważyła, że istnieją podstawy do odrzucenia skargi, i wniosła o jej oddalenie (por. *mutatis mutandis* orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 1934 r. CII 1677/34, Zb. Urz. 1935, poz. 204, oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r. III CKN 563/01, nie publ., z dnia 29 marca 2011 r. IV CSK 593/10, nie publ. i z dnia 8 sierpnia 2012 r. II CSK 112/12, nie publ.).